

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-22

Diarienummer N161-0269/25

Handläggare

Karin Tidlund

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: fornamn.efternamn@funktionsstod.goteborg.se

Remiss av förslag till Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025–2028

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd tillstyrker förslag till Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Nämnden för funktionsstöd har fått remiss från kommunstyrelsen på förslag till *Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor*. Förslaget är en del i den nya styrningen inom MR-området (mänskliga rättigheter) där fokus sätts på konkreta åtgärder för specifika och särskilt angelägna behov.

Planen har sex fokusområden: Skola och förskola, Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete, Fritid för barn och unga, Vård och omsorg för äldre, Stöd till individer med funktionsnedsättning samt Kommunikation och kompetens. Det finns totalt sjutton åtgärder varav tre är riktade till nämnden för funktionsstöd. Dessa handlar om att säkerställa hbtqi-perspektiv i utbildningsmaterial, att tillgängliggöra och sprida detta i alla verksamheter, samt om att inkludera ett hbtqi-perspektiv i myndighetsutövning och verkställighet av beslut.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget till de specifika åtgärder som är riktade till nämnden och till planens inriktning i sin helhet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsledningskontoret önskar särskilt att remissvaret ska innehålla en bedömning av vilka resursmässiga förutsättningar berörda nämnder har att genomföra de föreslagna åtgärderna. Förvaltningen bedömer att de föreslagna åtgärderna som avser att se över utbildningsmaterial kan genomföras inom ramen för ordinarie arbete liksom åtgärden att förstärka hbtqi-perspektivet i myndighetsutövning och verkställighet. Även åtgärden att sprida kunskap om vilket utbildningsmaterial som finns att tillgå kan inbegripas i ordinarie arbete medan det kräver större insatser för att utbilda medarbetare och chefer. Utbildning innebär alltid en kostnad – dels för anordnandet, dels i form av vikariekostnader. Som ett exempel omfattar de utbildningar som förvaltningen genomfört

kring normmedvetet arbetssätt tre timmar, vilket innebär att vikarier måste anlitas för en halv dag. Varje verksamhet måste ha möjlighet att prioritera vilka utbildningar medarbetare ska ta del av.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

De mänskliga rättigheterna gäller för alla. Samhället är i många sammanhang heteronormativt vilket innebär att personer som på olika sätt bryter mot normer om kön och sexualitet riskerar att inte beaktas, att diskrimineras eller att inte få tillgång till stöd och service på ett likvärdigt sätt. Individer och grupper som bryter mot normer på mer än ett sätt riskerar också flera lager av utsatthet.

Det finns en risk i samhället att personer med funktionsnedsättning glöms bort och inte ses som personer som kanske har ett kärleksliv eller en sexuell läggning. Detta gör att perspektiven är extra angelägna för nämndens målgrupp att fokusera på.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp

Information i lämnas i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 14 maj 2025.

Rådet för funktionsstödsfrågor

Förvaltningens förslag till remissvar kommer att sändas ut till rådet för funktionsstödsfrågor för att ge möjlighet att inkomma med synpunkter inför nämndens sammanträde den 23 maj 2025. Eventuella synpunkter bifogas ärendet till nämnden. Utskicket görs efter presidiet.

Bilaga

1. Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025–2028

Ärendet

Nämnden för funktionsstöd har fått remiss på förslag till plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor. Nämndens svar ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen yttrar sig över remissförslaget utifrån nämndens verksamhetsområden och perspektiv.

Förändrad styrning på MR-området

Göteborgs Stad ska bedriva sin verksamhet med respekt för de mänskliga rättigheterna, motverka diskriminering och arbeta likvärdigt. Detta beskrivs både i nämndernas reglemente och i de flesta av stadens styrande dokument. Det finns också flera planer och program för att beskriva arbetet för att stärka ett antal utpekade grupperas rättigheter. Samtidigt har uppföljningar visat på svårigheter att få genomslag för frågorna i stadens verksamheter. Styrningen genom befintliga planer och program har uppfattats som något som ligger utanför grunduppdraget.

Kommunfullmäktige har därför beslutat att förändra styrningen inom frågor som berör eller angränsar till mänskliga rättigheter, för att öka förutsättningarna för efterlevnad. Ambitionen är att fokusera på reglerande styrning – alltså styrning som beskriver hur nämnders och förvaltningars grunduppdrag ska bedrivas. En ny ”riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service” föreslås därför bli det huvudsakliga styrdokumentet som ska beskriva systematik för grunduppdragen. Riktlinjen föreslår systematiska arbetssätt som syftar till att hålla ihop och förstärka verksamheternas arbete med mänskliga rättigheter oavsett rättighetsbärare.

Fortfarande kan det finnas behov av planer med konkreta åtgärder för att skapa förändring där det finns specifika och särskilt angelägna behov. *Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025–2028* är tänkt att komplettera den reglerande styrningen i frågor det finns ett identifierat behov av specifika åtgärder.

Plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor

Planen fokuserar på att det kan finnas flera lager av utsatthet – personer som bryter mot normer på flera sätt riskerar också att utsättas på flera sätt. Planen utgår också från att samhället är heteronormativt och att personer som på olika sätt bryter mot normer om kön och sexualitet riskerar att förbises och exkluderas och i värsta fall diskrimineras. Även i kommunala verksamheter kan heteronormativa antaganden ligga till grund för verksamheternas utformande, vilket kan leda till att personer med annan sexuell läggning eller könsidentiteter inte beaktas eller inte får tillgång till stöd och service på ett likvärdigt sätt.

Planen har sex fokusområden: Skola och förskola, Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete, Fritid för barn och unga, Vård och omsorg för äldre, Stöd till individer med funktionsnedsättning samt Kommunikation och kompetens. Planen har därtill sjutton åtgärder. När det gäller fokusområdena Skola och förskola och Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete så är de föreslagna åtgärderna desamma som i den föreslagna planen mot rasism.

Tre av åtgärderna i planen riktar sig till nämnden för funktionsstöd.

- Se över, revidera och utveckla befintligt utbildningsmaterial riktat till brukare, medarbetare och chefer för att säkerställa att det finns ett HBTQI-perspektiv.
- Samtliga funktionsstödsverksamheter ska få kunskap om och tillgång till utbildningsmaterial för att öka likvärdigheten över staden.
- Inom ramen för myndighetsutövningen och verkställighet av beslut, inkludera ett hbtqi-perspektiv.

Varje förvaltning ska årligen rapportera genomförandet till sin nämnd.

Pågående arbete i förvaltningen

Det finns och har funnits arbete i förvaltningen för att stärka hbtqi-perspektivet. Flera satsningar har varit lokala och några har skett vid enstaka tillfällen i samband med särskild finansiering.

- Förvaltningen fick 2022 statsbidrag som finansierade utbildningar tillsammans med RFSL och Westpride, för personal både i brukarnära och strategiska funktioner. Omkring 100 personer utbildades.
- Flera enheter inom avdelning myndighet har fått en HBTQI + certifiering via RFSL.
- Förvaltningen anordnar regelbundet utbildningar i normmedvetet arbetssätt med särskilt funktionshinderperspektiv. Utbildningarna är öppna för alla medarbetare att anmäla sig till. Mellan 50 och hundra medarbetare har deltagit varje år, både från myndighetsavdelningen och utföraravdelningarna.
- I stadsområde Sydväst har förvaltningen tidigare år anordnat ”Alla vill älska-dagen” – en temadag med fokus på kärlek, relationer och sex. Temadagen var riktad till brukare.
- Sedan 2022 anordnas brukarföreläsningar på dagliga verksamheter i stadsområde Centrum där frågor om sex och hbtqi har varit en del. Omkring 150 brukare har hittills deltagit.
- Den brukarinriktade utbildningen VIP (Viktig Intressant Person) genomförs i studiecirkel-form har fokus på att göra deltagaren medveten om sina känslor och rättigheter. Den har genomförts med något hundratal av förvaltningens brukare.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen delar planens bedömning att de vi är till för självklart ska ha möjlighet att vara öppna med sin könsidentitet och/eller läggning och få ett likvärdigt bemötande. Det är viktigt att stärka medvetenhet om, och förståelse för, hur normer påverkar det egna tänkandet, språket och sättet att betrakta situationer. Det är också viktigt att förstärka insikten att frågor om kärlek och sexualitet överhuvudtaget är lika viktiga för personer i förvaltningens målgrupp som för andra.

De två första åtgärderna i planen handlar om att dels se över och utveckla utbildningsmaterial och säkerställa att det finns ett hbtqi-perspektiv, dels om att se till att förvaltningens verksamheter ska ha likvärdig kunskap om och tillgång till detta utbildningsmaterial. I dagsläget har tillgång till material och genomförande av utbildningar i för hög grad varit kopplat till intresset hos enskilda medarbetare och chefer. Förvaltningen bedömer att det är en bra och rätt ambition att sprida det goda arbete som bedrivits på vissa ställen till fler delar av organisationen. Det kan bli nödvändigt att tydligare samordna arbetet och prioritera bland utbildningsinsatserna.

Den tredje åtgärden handlar om att inkludera ett hbtqi-perspektiv inom ramen för myndighetsutövning och verkställighet av beslut. Planen beskriver att hbtqi-perspektivet ska inkluderas i vissa livsområden i IBIC (Individens behov i centrum, vilket är en struktur för att beskriva förutsättningar, behov och mål utifrån livsområden).

Förvaltningen anser att det inte är tydligt vad som menas med att inkludera ett hbtqi-perspektiv i livsområdena i en utredning. Vare sig bedömning av rätt till insatser eller utformning av stödet kan bero på könsidentitet eller sexuell läggning och det är oklart om det finns en förväntan att dokumentera kring dessa frågor. Förvaltningen står bakom intentionen att möjliggöra för individen att vara öppen kring sin könsidentitet och/eller sexuella läggning om individen så önskar, och bedömer att metodstöd kan utformas på ett sätt som öppnar upp för att prata om både könsidentitet och sexuell läggning.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget till de specifika åtgärder riktade till nämnden och till planens inriktning i sin helhet.

Camilla Blomqvist

Maria Berntsson

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kvalitet och styrning